Tiszántúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 267. szám. Nagyvárad. Kedd 1915 november 23.

Uj nemzeti szin születik a világra.

— Pálffy Béla beszéde a Katholikus Népszövetség vasárnapi ünnepélyén. —

Hölgyeim és Uraim!

Soha megváltás vér nélkül nem történt. A Megváltó meghal, mert halála nélkül nincs megváltás, nincs feltámadás. Azért van csak egy Megváltó s nincs senkiben másban üdvösség csak az Ur Jézusban. Valamikor régen felállitották a durva keresztet a Kálvárián. Ezen végezte el a megváltás müvét a Megváltó. Körülötte tömérdek ember állt, de senki sem volt, aki vele együtt érzett volna. Gunyolva állták körül. Csak egy szegény asszony volt mellette: az édesanyja. És látták mindenek, hogy tetőtől-talpig nem volt épség benne. Mikor kiszenvedett, egy katona hozzálépett s lándzsájával átdöfte oldalát s mikor lándzsáját kirántotta egy csepp véres viz folyt ki a sebből, az utolsó csepp vér. Ez a csepp lehullt a földre mint a harmat s a megváltás be volt fejezve. A vércsepp lehulltakor rémülve keltek fel a halottak, s a nap elsötétedett. Mi történt? Nem halt meg akkor senki, hanem uj élet támadt, egy uj világ támadt, a megváltott világ. És mikor ujra ragyogott a nap, a kereszt a megváltás emléke lett. A pogány világ képviselője, a római százados mondotta: „Valóban Isten fia halt meg." A Megváltó megrenditette a világot és ujat teremtett. Kezdődött a Krisztus országa.

A nagy dráma befejezése után szétosztották Jézus hagyatékát és boldog volt, aki kapott belőle. Szétosztották töviskoronáját, a lándzsát, a szegeket, és boldog volt, akinek jutott belőle s megoszthatta Jézus szenvedéseit s nemsokára nagyszerü, áldozatos jellemek születtek, eljött az Isten országa a földre.

Ez volt az első megváltás és át kell érezni, hogy a mindenható Isten se tudta máskép megváltani a világot, csak kiontott vére árán, egyszülött fiának vére árán. Ma is alig van szem, mely ne sirna, alig van, aki vérét ne ontaná. A könny és vér napjai vannak. Nagy szenvedések napjai következtek el ránk s alig tudjuk elviselni a nagy áldozatot. Azt mondom erre a feltörő panaszra, amit az Ur mondott a háborgó tengeren remegő tanitványainak: „Mit féltek kicsinyhitüek?" Könny és vér nélkül nincs megváltás, halál nélkül nincs feltámadás. Most is egy uj nemzet születik és ennek az uj nemzetnek szent szimboluma, uj szinei. Minél nagyobb az áldozat, annál dicsőbb, annál nagyobb lesz a megujhodó világ. Ezekből a szenvedésekből, könnyből, vérből áll elő egy uj nemzeti szin és a megváltott Magyarország szent születése.

Mikor egy gyermekleány a serdült korhoz ér, lelke felmagasztosul s valami tisztábbat, kedvesebbet nem tudok elképzelni, mint egy hófehér leánylélek. Neki nem teher, ha imádkoznia kell. Örül, ha szólhat Teremtőjéhez. Elmondja megszokott imáját: emlékezz meg Uram bünös gyermekedről, emlékezz meg szüleimről, testvéreimről. Később hosszabb lesz az ima. Imája végéhez hozzáfüzi: Ő róla se feledkezz meg Uram! Ki ez az ő? Az, aki jobb mindenkinél, hősebb és erősebb. Egyszer jött a parancsolat: mindent megfontoltam, mondotta öreg királyunk s az öreg kor bölcsességével sem látott más megoldást, mint hogy hadbaszálljunk. Virágos csákókkal, daloló ajkakkal vonultak el fiaink, igy szálltak hadba. Az állomásokon könnyelábbadt szemekkel nézte az elvonulókat egy egy öreg asszony s valahol távol a lelkével sirt egy fiatal leány, ugy bucsuzott el tőle. Aztán jöttek a rózsaszin lapok, irtak a távollevők az édesanyának, az apának, de különös gonddal, különös szeretettel jött egy levél. Nem tudom hol, de valahol a Tisza mentén, valahol a Körözs mentén volt egy lány. Annak jött a levél, száz változatban egy szó volt beleirva: szeretlek. Később elmaradtak a levelek. Helyettük egy gyászhir jött: meghalt. Istenem, mennyi hófehér fátyol változott át özvegyi fátyollá! Ez a fátyol egy világot, egy életet takar. Ebből a gyászból, menyasszonyok könnyéből, hófehér fátyolából állt elő egy uj szin, az uj nemzeti lobogó hófehér szine.

Nem lehet szentebb a földön, mint mikor az egyház áldásával két sziv egybeforr s uj fészket raknak. Akkor lesz a férfiből a teremtő Atya képmása. Körülette a kis család, melyért dolgozva munkájával teremti meg a minden napiját. Fárasztó napi munka után haza viszi megszerzett keresményét s az is örömet szerez neki, hogy odaadhatja azt, s boldoggá teszi az a tudat, hogy nem hiába fáradt. Elérte azt, hogy a kis család nem tudja meg, mi a nyomoruság. Igy él az, aki Isten akarata szerint él. És mikor a fiatalok elfogytak, ujabb parancs jött: vonuljanak be az idősebb korosztályok! Akkor az öreg népfelkelők elvégezték az utolsó kapavágást otthon, letették mesterségük eszközét, kiirták az utolsó csepp tintát és elmentek harcolni a hazáért. Őket már nem kisérte senki. Családjuk távol sirta el a válás könnyeit, mert nem akarták piacra vinni a válás fájdalmait. Az öregek szótlanul mentek el nem volt bokréta a kalapjuk mellett, nem volt nóta az ajkukon. Aztán jött az apáktól a rózsaszin levél az otthon hagyott feleséghez: vigyázz arra, amit nehezen szereztünk, vigyázz a gyermekünkre.

Az öreg népfelkelők gondolata a harctérről messze szállt, oda valahová, ahol a Tisza mentén, vagy a Körözs mentén van egy kis ház, ahol nem volt hideg, mig ők keresni tudtak. S a lövészárkokból felszállt az ima: a mi kis családunkat segitsd meg, Uram!

Otthon férfi lett az asszony, aki maga vitte a gazdaság gondját s azt irta a táborba: ne aggódjon miattunk, csak magára vigyázzon! Aztán nem jött több levél a táborból. Falusi pappal százszor megtörtént az eset. Eljöttek az asszonyok panaszkodni, kérdezősködni: mi történhetett?

— Mi velünk foglalkozott mindig, mindig eszébe voltunk s most nem ir!

Elment a kérdezősködő levél s megjött a válasz: Eltemették régen. Azóta az otthonhagyott gyermek is másképp imádkozik, mert most már halott apjáért mond imát. Nem gyermek többé, hanem árva. És csendesen pusztul el itt ott egy család, gyenge az özvegy, nem tud az élet bajaival megküzdeni.

Apák, férjek kiontott véréből állt elő az uj nemzeti lobogó égő piros szine.

Aztán uj rendelet jött: jöjjön a nemzet zsenge virága, bimbaja, reménye, mert veszélyben a haza!

Mikor az Ur boldogságot akar létrehozni a földön, megadja a legnagyobb boldogságot, hogy két sziv egymásé legyen, mikor két emberből egy test lesz elválaszthatatlanul és örökre összeforrva az eskü ne-

Divat értesités elsőrangu női szabóság.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgy közönséget, hogy az őszi és téli divat összes ujdonságai teljes választékban raktára érkeztek. Méret utáni rendelmények leggyorsabban eszközöltetnek, kész női blousok, pongyolák, kabátok, divat kelmék, selymek, bársonyok, kalapok, vásznak, fehérnemüek, ernyők, ridicülök, harisnyák, keztyük, szőnyeg-, függöny-, paplanok és takarók legjobban beszerezhetők ::

Czillér Imre
nagyáruházában
Szent László-tér

vében, az Ur megtetézi a boldogságot azzal, hogy egy kis lelket ad nekik: vegyétek, mint gyermeket, s formáljátok, hogy kedvetek teljék benne. Ez a legnagyobb öröm, hogy ember született a világra. Ezt a boldogságot csak ezzel lehet jellemezni: valakinek meghalt a gyermeke s akkor az anyja igy vigasztalta magát: hamar halt meg, de nem tudom az Istennek eléggé meghálálni, hogy habár rövid időre is oly boldoggá tett, addig mig itt volt.

A fia kezd nőni s mikor észre veszi az anya, hogy fiának a szive az övé, mikor az apa benne látja családja reményét, nevének dicsőségét — hogy óvja az anya s aggodalommal őrködik felette az apa. Micsoda kincs, öröm, boldogság egy családban egy szépen fejlődött, erős fiu! A jövő élet reménye.

Elvitték azt is, odaadták azt is. Mintha egy sugár tünt volna el a családi élet egéről, édesanyja, édesapja ugy óresték, mintha hidegebb lett volna a családi szentély. Nincs itthon a fiu. Jött a hir róla: már kis kadét, aztán megkapta a vitézségi érmet. A fiu mellén ott ragyog már az öreg király elismerése. Aztán ugy járt a fiu, ahogy járt a Mária fia: eljött a katona, aki átlőtte s a gyilkos acél átjárta szivét. A tisztikar megirta a szülőknek: meghalt a hazáért. Valahol a Tisza mentén, vagy talán a Körösz mentén, mindenütt az országban gyászban van két öreg ember. Oda van a jövő szép reménye, a jövő vetésének szép zöldje.

Ez adja meg az uj nemzeti lobogóhoz a harmadik szint, a zöldet. Az élet korán lehervadt palástjának, a megfagyott reménység zöld szinét.

Menyasszonyok hófehér gyásza, apák kiontott vére, a jövő reménységének zöldje, ez a három szin adja az uj nemzeti lobogó három szinét. Ami nemes van a fájdalomban, az ott van a lobogón, apák, anyák áldozatkészsége, annyi szent eszme. Fel kell emelni ezt a lobogót, hadd emelkedjék magasra az égre, hadd lássa a véren és könnyen megváltott uj társadalom.

Mint az Ur Jézus Krisztus örökségbe hagyta tövis koronáját, a lándzsát, mely átdöfte, a szegeket, melyek megszakgatták, mi is megkapjuk azok örökségét, akik vérüket ontották értünk. Megkapjuk fájdalmaik tövis koronáját, melyet addig hordunk, mig nem enyhitjük az elhagyottak nyomorát.

Hordjuk a tépő szegeket, mig a feldult falvak ujra hajlékot nem kapnak. A fájdalmak lándzsájának szurását fogjuk érezni, mig egy árva lesz, akinek nincs, aki mondaná: én édes gyermekem!

Amint katonáink megtették kötelességüket s amily nagylelkűen viselték el a nők, az anyák fájdalmaikat, ugy a társadalomnak is kötelessége, hogy elvállalja az árvák ügyét. A nemzet áldozatkészsége már otthont adott a felvidék kis ruthén árváinak. A nemzet áldozatkészségének meg kell nagyobbodnia a szenvedések nagyságával, melyek enyhitésre várnak.

Meg kell látszania annak, hogy itt egy sok vérrel és sok könnyel megváltott nép él, melyet az elviselt fájdalmak, az áldozatul hozott vér lobogója szimbolizál s a mely tud áldozatot hozni. Emeljük magasra e lobogót az emberszeretet az altruismus lobogóját s Isten nem fogja engedni, hogy megszenvedjük a jövendőt is, Isten igy áldja meg a magyart!

---

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészitőnél, Mikor az est meséini kezd, Nem én lettem hütlen hozzád. Te szőke gyermek Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javitása olcsóárban. Hür különlegességek.

Fényes zsákmány Novibazárban.

Budapest, november 22. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszintér.

A Cainice területen harcoló cs. és kir. csapatok kiverték a montenegróiakat a Goles hegy északi lejtőjén elfoglalt állásaikból. Goreste-től keletre is folynak ütközetek. Nova-Varos felől egy osztrák-magyar csapat Priepoljéhez közeledik.

Novibazárban Kövess tábornok hadserege 50 mozsarat, 8 tábori ágyut, 4 millió puskatöltényt és sok hadiszert zsákmányolt. A várostól keletre még megmaradt ellenséget német csapatok elüzték, akiknek kezében az ellenség 300 hadifoglyot hagyott hátra.

Az Ibar-völgyében előnyomuló osztrák-magyar hadoszlop tegnap a nap folyamán Mitrovicától 20 kilométernyire északi irányban *rohammal elfoglalta a szerbeknek egymás mögött levő 3 állását.* A sötétség beálltával rajtaütéssel *még egy negyedik hadállást is birtokába vett*, miközben 200 szerbet elfogott és 6 ágyut, 4 géppuskát, 1 lőszeroszlopot és számos lovat zsákmányolt.

Gallwitz tábornok hadserege a Prepoljac nyeregtől délre vivott sikeres harcokban 1800 szerbet elfogott.

Prisztinától keletre és délkeletre az első bolgár hadsereg támadása a szerbek legszivósabb ellenállásával szemben is napról-napra tért nyer.

Heves harcok az olasz harctéren.

Budapest, nov. 22. (Hivatalos.)

Olasz hadszintér.

Az olaszok ép oly szivósan, mint eredménytelenül folytatták támadásaikat az egész görzi hidfő ellen. Különösen elkeseredett volt a harc az Oslavia szakaszon, ahol a kipróbált dalmát landwehr a 17. számu vitéz krajnai ezred által támogatva *hadállásunknak azt a részét, amely tegnapelőtt még az ellenség kezén maradt, visszafoglalták.* A Podgora déli része ellen ötször támadtak az olaszok, akiknek elkeseredett előretörései azonban részint tüzünkben, részint kézigránát harcokban összeomlottak.

A doberdói fensik szakaszán az ellenség erőfeszitései főleg a San Martinói terület ellen irányultak. Erős tüzérségi előkészités után itt sikerült az olaszoknak harcvonalunkba behatolniok. Éjjeli ellentámadással azonban az elvesztett hadállást egy csekély kiszögellő árokrész kivételével ismét visszaszereztük. A görzi hidfőtől északra Zagorától délre gyengébb ellenséges haderő átkelt az Isonzón, de estére a folyó balpartját ezektől az olaszoktól ismét megtisztitottuk.

A tiroli arcvonalon az ellenség a legutóbbi időben különösen a Col di Lana ellen intézi támadásait, bizonyára azért, hogy igazolja az e területen elért sikereiről szóló számos hiradását. *Az olasz nehéz tüzérség tüzelése itt tegnap hevesebb volt, mint valaha.* A hegycsucs ellen intézett három támadást visszavertünk.

Orosz hadszintér.

Budapest, november 22. (Hivatalos.)

Nincs ujság. *Hőfer.*

A montenegróiak visszavonulása.

Budapest, november 22. (Saját tud.) Rotterdamból jelentik: A legutolsó montenegrói jelentés szerint a borzasztó hóviharok az operációkat megnehezitik. Az egész fronton heves ágyuharcok folynak. A montenegróiak Drina-menti állásukba vonultak vissza.

Az angolok Szalonikit megerősitik.

Budapest, november 22. (Saját tud.) Szófiából a Preporec jelenti, hogy az angolok minden eshetőségre Szalonikit megerősitik.

A szerbek feladták Mitrovicát.

Budapest, november 22. (Saját tud.) ***A Daily Chronicle jelentése Athénből, hogy a szerbek Mitrovicát feladták és Dibra irányában visszavonulnak. A szerb kormány valószinüleg Albániába menekül.***

Novibazar megszállása.

(*Hivatalos jelentés. — Kiadták 1915. november 21-én.*)

Egy osztrák-magyar erőcsoport montenegróiakkal szemben, akik Cajnicétól északra fészkelték be magukat, kikényszeritette a Feleődrinán való átkelést.

Német csapatok megszállották Novibazart. Ettől keletre, az Ibar-völgyében az osztrák-magyar hadoszlop visszaverte az ellenséget. E vidéken tegnap több mint 2000 hadifoglyot szállitottak be.

Rigómező bejáratánál hevesen harcolunk. Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

(Novibazár a hasonnevü szandzsákság székhelye a Raszka folyó mellett, 12.000 lakossal.)

8200 szerb hadifogoly.

Berlinből jelentik: Nagyfőhadiszallás. november 22.)

Köves tábornok hadseregének német csapatai megszállották Novibazárt.

Gallwitz tábornok hadserege és Bojadjev tábornok hadseregének jobbszárnya a Lab völgyébe való kijutásért harcolnak Pristinától északra.

A november 19-én elfogott szerbek száma 8800-ra emelkedett. Tegnap több mint 4400 embert fogtunk el. *A legfelsőbb hadvezetőség.*

Az összetört szerb hadsereg.

Pancse Dorev budapesti bolgár főkonzul Radoszlavov miniszterelnöktől a november 19-iki hadműveletekről szóló következő hivatalos vezérkari jelentést kapta:

Az összetört szerb hadsereg üldözése a legerélyesebben tovább folyik. Csapataink elkeseredett harcok után északról, keletről és délről közeledtek Prisztinához. Mintegy 1800 foglyot ejtettünk, ezenfelül egy fél lovasszázad jutott kezünkre. A harcok tovább folynak. Radoszlavov, miniszterelnök.

A szerb sereg Montenegróba menekül.

Köln, november 22. A délkeleti hadiszállásról jelentik a Kölnische Zeitung-nak: Noha a hegyek között az utak keskenyek és járhatatlanok s a tüzérség és a trén egyáltalán nem képes előrejutni, a szerb sereg egy részének, amelyet az utolsó napokban a szövetséges seregek nyomon követtek és üldözés közben lényegesen meggyengitettek, sikerült Montenegró földjére menekülnie. — Ezek a szerb csapatok azonban ott sem ellátást, sem szállást nem kaphatnak, sőt a montenegrói csapatok élelmezését veszélyeztetik, mert Montenegróban fogytán van az eleség. A szerb ágyuk és lőszeres kocsik legnagyobb része a járhatatlan utakon megrekedt és a szövetséges üldöző sereg kezére jutott.

Dedeagacs rommá lett.

Frankfurt, november 22. Konstantinápolyból táviratozzák a Frankfurter Zeitungnak: Kitchener egy olasz személyszállitó gőzösön, amelyet egész flotilla kisért, áthajózott a mudroszi kikötőbe. Mikor a hajóraj Dedeagacs magasságába érkezett, az angol és francia hadihajók ismét bombázták a várost és ami még eddig megmaradt belőle, rommá lőtték.

A Col di Lana a birtokunkban van.

Budapest, november 22. (Saját tudósitónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik:

Ackermann svéd ezredes Tivolból a következőket táviratozta a sajtóhadiszállásra:

«Személyesen megállapitottam, hogy a Col di Lana az osztrák-magyar csapatok birtokában van és az olaszok bombázzák.

Anglia Szalonikit annektálni akarja.

Budapest, november 22. (Sajáttudósitónktól.) Pétervárról jelentik: **Az orosz lapok bejelentik, amennyiben az ultimátumra a görög kormány vasárnapig kielégitő választ nem adott, az antant kormányai publikálni fogják Szalonikinak Angliához való ideiglenes annektálását.**

A bolgárok Prisztinában.

Budapest, november 22. (Saját tud.) Szófiából jelentik: ***Petkov Dore bolgár miniszter kijelentette, hogy Prisztinánál kemény harcok folynak. A város nyugati része már a bolgároké. A szerb seregek számára a menekülési lehetőség nagyon csekély.***

A leleplezett Filipescu botránya.

Bukarest, november 22. Filipescu lapja az Epoca már régen polémiát folytat a félhivatalos Viitorul-lal és a politikai vitatkozás legutóbb már személyeskedéssé fajult el. A Viitorul leleplezte Filipescut és megirta róla többek között azt is, hogy a fia érdekében szállitásokat járt ki a hadvezetőségnél. Filipescu fia, a Viitorul ban aposztrófált Filipescu Grigor tegnap este lesbe állt a Strada Regalan és várta, hogy Berlescu, a Viitorul szerkesztője, akit naponként rendesen arra vezetett az utja, most is arra menjen. Dél felé feltünt Berlescu a Strada Regalan. Gyanutlanul elhaladt Filipescu Grigor mellett, aki hátulról rátámadt. Berlescu azonban hirtelen megfordult, torkon ragadta támadóját és miután többször arculütötte, végül a falhoz nyomta a vérbeboritott Filipescut. A további tettlegességnek a tömeg vetett véget, amely kiszabaditotta Berlescu kezéből a póruljárt Filipescut. Filipescu elfutott tevékenysége szinhelyéről.

Orosz ügynökök Romániában.

Bukarest, nov 22. Nagy feltünést kelt a Seare hiradása, hogy Romániában nagy szabásu orosz propaganda folyik és a népet Oroszországba való kivándorlásra csábitják. Különösen a Pruth menti falvakban, Moldovában, Jassy környékén és Galaczban, de Bukarestben is igen sok orosz ügynök terjeszti a propagandát. Az orosz ügynökök azonban kémkedést is üznek és velük szemben a legszigorubb határőrség is tehetetlen, mert jelentéseiket rejtett utakon szállitják a parasztok a határon át.

A kivándorlási ügynökök azzal csábitják a népet, hogy a háboru folytán elesett sok millió orosz földje gazdátlanul maradt és a cár ezeket a birtokokat a Romániából bevándorló földmüveseknek ajándékozza és ezenfelül még tiz évi adómentességet is biztositanak nekik.

A Seara szerint nyilt titok, hogy Jassy erélyes intézkedéseket követel a kormánytól az üzemek megszüntetésére.

Uj offenziva várható nyugaton.

Basel, nov. 22. Ugylátszik Belfortban egy Felső-Elzászból kiinduló német offenzivát várnak és ezért felszólitották a polgári lakosságot, hogy hagyja el a várost. A lakosság Ain- és Juramegyékbe távozott.

Az angolok Egyptomot védik.

A Vossische Zeitung jelenti Konstantinápolyból: Megbizható jelentések alapján valószinünek tartják, hogy az angol csapatokat visszavonják a Ghevgeli—Doiran-vonalról és Egyiptomba fogják átszállitani. Kitchener lord állitólag ugy nyilatkozott, hogy Angliának a Balkán háboruban való részvétele nem áll Anglia érdekében akkor, midőn Egyiptomot veszély fenyegeti. Diplomácisi körökben feltünést keltett, hogy az athéni francia követség által közzétett harctéri jelentésben nyomatékosan kiemelték, az angolok nem vettek részt a bolgárok elleni küzdelemben.

Az Information hirszolgálati iroda jelentése szerint az entente ama dilemma előtt áll, hogy vagy Görögországgal vegye fel a küzdelmet, vagy csapatait vonja vissza és a Kelet más pontján használja fel.

Görögországban megszigoritották a hadiállapotot.

Athén, november 22. A Kambana jelenti: Egész Görögország területére, beleértve a görög szigeteket is, kihirdették a szigoritott hadiállapotot. A lakosság körében ez a nagyjelentőségü rendelkezés nem okozott semminemü izgalmat. Mindenki nyugodtan fogadja és az események természetes következményének tekinti. Az entente diplomaták körében azonban annál nagyobb az izgatottság. Csaknem permanens tanácskozás van az angol és francia követségeken és a követségekhez tartozók lakásain — az európai háboru kitörése óta már harmadszor — sietve csomagolnak és lázasan készülődnek az elutazásra.

Német tisztek Athénben.

Páris, nov. 22. A görög kormány utasitotta párisi követségét, hogy cáfolja meg azt a fentasztikus római hirt, hogy Athénbe mindössze Falkenhausen, a német követség katonai attaséja tért vissza szabadságáról, Bülow, az attasé segédje és Prader, a katonai attasé helyettese. E német tiszteket semmi más figyelemben nem részesitették, mint ami nekik diplomáciai minőségüknél fogva jár. Valótlan, hogy megkönyitették volna nekik az entente táborának megtekintését, vagy valami különösen benső viszonyban volnának a görög vezérkarral és hogy megengedték nekik Görögországban szikratáviróállomások felállitását.

Az olaszok uj offenzivája.

Zürich, november 23 Az Isonsó frontról táviratozza a Neue Züricher Zeitung haditudósitója: Három napos fáradságos ut után az Isonzó-hadszintérről visszatértem tegnap Triesztbe. Az Isonsó mentén még mindig tombol az ütközet, de főleg Görz városa a küzdelem középpontja és a Monte San Michele, a hol az olaszok óriási erőfeszitést fejtenek ki, mert minden áron át akarnak törni. Ezek a támadások az olaszokra nézve ijesztő veszteségekkel járnak, a harmadik offenziva után, a mely sok ezer emberáldozatot kivánt az olaszok részéről, a támadók uj csapatokat vontak össze és uj ágyukat vittek a tüzvonalba. Fogságba esett olasz tisztek mondják, hogy a hadvezetőség ide olyan csapattesteket rendelt, a melyek eddig Tirol és Karintia ellen harcoltak.

Erőltetett gyors, meneteléssel jöttek ezek a csapatok. Főleg sok tiszt esett el az uj támadások során. Órák hosszat figyeltem a tüzérségi párbajt, a mely éjjel-nappal tart. Görzbe is elmentem. A lakosságnak nagyrésze a városban maradt. A görziek nem félnek, szentül biznak a védőseregben és a folyó túlsó partján emelkedő magaslatokban, a melyek a Monte San Michelével együtt őrzik a görzi hidfőt. Csodákat beszélnek hőseinkről, akik egy tapodtat sem tágitanak a hidfőtől és a derék dalmatákról, a kik különösen a közelharcban félelmetes ellenségek.

Franciaország válságos gazdasági helyzete.

Zürich, november 22. Jules Méline francia földmivelésügyi miniszter nyilatkozott a „Petit Parisien" munkatársának Franciaország gazdasági helyzetéről, amelyet válságosnak tart. Sorba veszi az egyes élelmicikkeket és megmagyarázza a rémes drágaság okait. Franciaországnak azért vannak különös gondjai e téren, mert termelése minimális volt és mindig a behozatalra támaszkodott Most ez a behozatal vagy egyáltalán lehetetlenné vált a más országokkal való ellenségeskedés és Anglia termelésének kimerültsége miatt, vagy nehézkes lett a tengeri utak veszélyessége következtében. A franciák azzal vigasztalhatják magukat, hogy más országokban sem állanak különbül. Németország blokálása ugyan nem sikerült, de azért ott is vannak gazdasági nehézségek. Franciaország még elég soká kitartott, Olaszország ezzel szemben öthónapi háboruskodás után hasonlithatatlanul rosszabbul áll.

Francia csapatok pusztulása a tengeren.

Rotterdam, november 22. A londoni Star jelenti: A st.-nazsiiri Calvados nevü hajót ismeretlen nemzetiségü tengeralattjáró hajó elsülyesztette A hajón nyolcszáz katona volt, aki tizenöt hónapi szolgálat után most igyekezett vissza Franciaországba. Csak ötvenhárom ember menekült meg.

A flották nem harcolnak.

Krisztiánia, november 22. Londonból jelentik: A Daily Express irja, hogy a tengerészeti szakértők meg vannak győződve arról, hogy a háboru folyamán nagyobb tengeri ütközet nem lesz. Január 24 ike óta, amikor az utolsó nagyobb ütközet volt, az angol hadihajók csupán német és osztrák magyar tengeralattjárókkal szálltak szembe. Anglia főhajóhada azóta olyan aknamezőkkel vette körül magát, amelyeken át csak annyi hely maradt, hogy a német hadihajók, ha kedvük tartja csatába bocsátkozhatnak ugyan az angol hajóhaddal, de csak azon a helyen, amely az angol flottának a legnagyobb előnyöket biztositja. (Azt, hogy az angol flotta támadja meg a németet, az angolok ugy látszik még kombinációba sem veszik.)

Kitchener Athénben.

Berlin, november 22. Genfből jelentik: Párisi kormánykörök azt hangoztatják, hogy Denys Cochin, mikor november tizenkilencedikén Athént elhagyta, megállapithatta, hogy Görögország vezető köreiben kedvező a hangulat Franciaországra nézve. Elutazása pillanatában tudta meg, hogy egy angol cirkáló lord Kitchenerrel a phaleroni kikötőbe érkezett, de a francia miniszter nem várta be Kitchenert, hanem tovább utazott Szalonikibe. Ezt azzal magyarázzák, hogy a miniszternek arra már nem volt felhatalmazása, hogy Kitchenerrel tárgyaljon. Brinad ugy tartotta célszerünek, hogy Kitchener egyedül menjen Athénbe.

A párisi külügyi hivatalban és a párisi szerb követségnél azt mondják, hogy oda semmiféle megerősitése sem érkezett annak a szaloniki jelentésnek, a mely szerint a Karagyorgyevics-család fegyverszünet közvetitésére kérte volna fel Görögországot. A párisi szerkesztőségek azonban hasonló hireket kaptak Londonból, azzal a megjegyzéssel, hogy Kitchener holnap erről a fordulatról is jelentést fog küldeni.

Oroszország uj kikötői.

Stockholm, november 22. Lulevből jelentik az Aftenpostennek: Oroszország a jégmentes tengerrel Alexandrovszkon kivül még egy ujabb összeköttetés létesitését tervezi. Eszerint Karunki finországi, vagy Rovaniemi orosz állomás és valamely, a norvég és orosz határon fekvő tengerparti helység között rendszeres áruszállitást rendeznek be. E célból az orosz kormány már most nagyszámu lovat vásárol, utakat, raktárakat s ideiglenes helyiségeket épittet, hogy ilyképp a téli időjárástól függetlenül megszerezhesse a hadviseléshez szükséges készleteket.

Orosz támadás Perzsia ellen.

Berlin, november 22. Konstantinápolyból jelentik: Azok a lépések, amelyeket Oroszország tett Perzsia ellen, nem érték váratlanul a perzsa kormányt. Idejekorán értesültek minden előkészületről, tudták, hogy csapatok és lőszerszállitmányok érkeztek Enselibe és figyelmüket nem kerülte el a kasvini csapatösszevonás Ehhez képest rendezkedtek be, Teheránt a lehetőség szerint megerősitették és gondoskodtak a szükséges hadikiadásokról és élelemről.

A lakosság hangulata nagyon izgatott, mert az oroszok Chorassanban a legkegyetlenebbül sanyargatják a perzsa népet.

A Vörös-Kereszt megbizottai Stockholmban.

Stockholm, november 22. Holnap kezdődik Stockholmban a magyar, német, osztrák és orosz Vörös Kereszt egyesületek kiküldötteinek tanácskozása. Értesülésünk szerint az eszme a budapesti és bécsi háborus jótékonysági egyesületek vezetőségében született meg és miután a magyar és osztrák Vörös-Kereszt egyesület egymással megállapodott, sikerült az orosz Vörös Kereszt egyesület elnökével, Arbuszovval is megállapodni hogy Stockholmban találkozzanak. Ehhez hozzájárult a német Vörös Kereszt egyesület vezetősége is.

A görög hajók átvizsgálása

Budapest, november 22. (Saját tudósitónktól.) Athénből jelentik: A szövetségesek hajói az Aegei- és Földközi tengeren minden görög hajót szigoruan megvizsgálnak.

Tüzérségi harc a Maas és Mosel között

Berlin, november 22. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Lényeges esemény nem történt.

Az ellenséges tüzérség a Champagneban a Maas és Mosel között és Lunevilletől keletre élénk tevékenységet fejtett ki.

Visszavert orosz előretörések.

Keleti hadszintér.

Az oroszok gyenge előretöréseit az iluek emető felé Dünaburgtól északnyugatra visszautasitottuk, egyébként a helyzet változatlan.

2600 ujabb szerb fogoly.

Balkán hadszintér.

Sokanicánál az Ibar-völgyében szerb utóvédeket visszavetettünk. A Podujevó mindkét oldalán kikényszeritettük a kijutást a Lab-völgyébe. Tegnap több mint 2600 szerbet elfogtunk és nagymennyiségü hadiszert zsákmányoltunk.

A novibazári arzenálban 50 nagy mozsár és 8 régebbi gyártásu ágyu jutott kezünkre. (Min. eln. sajtóoszt.)

Oroszország részvétele az antant közös haditanácsában.

Budapest, nov. 22. (Saját tudósitónktól.) Párisból jelentik, hogy Oroszország szintén binevezett egy kiküldöttet a közös haditanácsban.

Védjük meg katonáinkat a hideg ellen.

A 4 ik honvéd pótzászlóalj parancsnoksága a következő felhivással fordul a közönséghez:

A fronton harcoló testvéreink nemcsak az ellenség, hanem a téli időjárás viszontagságai ellen is kénytelenek küzdeni. Az ellenség leküzdését vállalják ők, az időjárás ellen a mi szeretetünk melege kell, hogy megóvja a hazavédő hősöket. Ezt vállalni és teljesiteni hazafias és testvéri kötelessége az itthonlevők mindnyájának. Nem kivánnak ők sokat: egy-egy pár harisnya, ér- vagy térdmelegitő, hósapka, hasköto, lábszárovó, vagy nyak- és mellvédő előállitása, esetleg beszerzése kevés költséggel jár s ha mindnyájan hozzájárulunk, kiki tehetsége szerint, könnyen elláthatjuk vele apáinkat, fiainkat, testvéreinket. Felhivom tehát Nagyvárad és Biharvármegye közönségét, iskoláit, intézeteit, hogy vegyenek részt e mindenek fölött álló szent munkában s az elkészitett tárgyakat küldjék be a Rulikovszky uton levő honvéd pótzászlóalj szeretetadási hivatalának, mely azokat megfelelő uton eljuttatja oda, ahol szükségesek. Reménem, hogy mindenki tudja és teljesiteni fogja kötelességét!

Obrincsák István ezr. s. k.
pótzlj. parancsnok.

Népfölkelők bevonulása.

A népfölkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. illetőleg 1915. évi II. törvénycikk alapján történt behivása folytán az 1894., 1893., 1892, 1890, 1889., 1888., 1887., 1886., 1885., 1884., 1883., 1882., 1881., 1880., 1879. és 1878. évben született, továbbá a népfölkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálatban időközben elbocsátott összes 1873—1897. évi születésü egyének (munkások, kocsisok, hajcsárok stb.), ha a megtartott népfölkelési bemutató pótszemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak **1915. évi december 6-án** — amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészitő illetőleg cs. és kir. kiegészitési kerületi parancsnokság székhelyére népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezen rendelkezés a cs. kir. osztrák népfölkelés behivása folytán kiterjed mindazon fent emlitett években született osztrák állampolgárokra, valamint bosznia-hercegovinai tartományi illetőségü egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a folyó évben megtartott népfölkelési bemutató pótszemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmosnak találtattak.

Mindazok az egyének, kik önkéntes belépés folytán a honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) fent megjelölt napig besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születésü évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra szintén *1915. évi december 6 án kötelesek bevonulni.*

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg erős lábbelit, evőeszközt, tisztitó eszközt, gyapjuból készült alsóruhát és lehetőleg gyapjuból készült harisnyát (kapcát) hozzanak magukkal. A bevonulás napján elfogyasztott élelemért 1 korona téritési összeg jár.

A lábbeli és gyapjuból készült alsóruhák, amennyiben a katonai szolgálatban használhatóknak minősittetnek, értékük szerint meg fognak térittetni.

A bevonulás alkalmával a népfölkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfölkelési igazolványi lap azonban a vasuti, gőzhajó állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebényegzendő.

Azon behivott népfölkelésre kötelezett, aki a kitüzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezettetik elő s a katonai behivás iránt tanusitott engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-c. 4. § a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntettetik.

A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfölkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, a hová miat népfölkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kiknek a népfölkelési igazolványi lapjuk szerint Ujvidékre kellene bevonulniok, figyelmeztetnek, hogy a közös hadsereghez beosztottak ne Ujvidékre, hanem Pécsre, az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészitési kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Ujvidék helyett Szabadkára a 6. honvéd gyalogezred pótszázlóaljához vonuljanak be.

Kelt 1915. évi november havában

A szerajevói szabadkőmüvesek és az Uj Nagyvárad.

Vasárnap megirtuk, hogy a szerajevói merénylet elkövetői szabadkőmüvesek voltak. Erre az Uj Nagyvárad tegnap feljajdul és fogesikorgatva nekünk rohan. Támad bennünket olyan botrányos, durva, utszéli hangon, a minőt a sajtó bizonyos részénél mindig meg lehet találni, ha valahol az elevenjükre tapintanak.

De ebben az esetben mi a tatárnak ez a nagy buzgólkodás? Hiszen mi a szerajevói gaz merénylőkről, a gonosztevők leghivatványaibbjairól irtunk. Ugyan; ugyan! *mit fáj ez* az Uj Nagyváradnak?

Ezzel az egy kérdéssel el is volna intézve az egész ügy, ha a László király páholy főmestere nem látta volna jónak a mi, a szerajevói gyilkosokról szóló cikkünkkel kapcsolatban a szabadkőmüvességről néhány dicséretet megereszteni. Nem érti ugyan mindenki, miért kell a szerajevói gazemberek ügyében irt sorokra pontosan a a szabadkőmüvesek mentegetésével felelni, de ha már a főmester ur ilyen szerencsésen rányitott a dologra, térjünk rá egy és más megjegyzésére.

A főmester ur szerint a hadsereg legjobb tartalékos tisztjei szabadkőmüvesek. Talán nem tudja az érdemes főmester testvér, hogy szabadkőmüves nálunk tartalékos tiszt nem is lehet. Minden önkéntes *becsületszóval és irásban* kijelenti, hogy titkos társaságnak nem tagja és az nem is lesz. Nehogy félremagyarázás legyen a dologból, aláiráskor gyöngébbek kedvéért minden kétséget kizárólag megmagyarázzák az önkéntesek nek, hogy ez a becsületszóval vállalt kötelezettség bizony elsősorban a szabadkőmüvességre vonatkozik. A ki ezt a kötelező nyilatkozatot alá nem irja, az tisztté ki nem nevezhető. Ha pedig aláirta, és tiszt lett és mégis belépett a szabadkőmüves páholyba, akkor mi lett a becsületszóval? Legyen szives ezek után a főmester testvér bővebb utmutatást adni, hol lehet azokat a legjelesebb szabadkőmüves tiszteket megtalálni.

Hogy ki védelmezi a hazát? Védik azok a hősök, a kik imádkozva áldozzák fel életüket, mig itthon a papirbakkancsok szállitása, no meg egyebek — ejh, de mit ismételjünk köztudomásu kellemetlenségeket? Majd a lövészárokból hazajövők számon fognak kérni egyet-mást, meglátjuk, kiknek lesz akkor melegük?

Egyszerre még a cenzura mennyköveihez is kapkodna a főmester ur. Megnyugtatjuk. Hiradásunb forrását maga a boszniai cenzura birálta felül és ha az hozzájárult a hiradás közzétételéhez, akkor teljesen nyugodt lehet az érdemes főmester: az a hir igazat beszélt.

Aztán Jászi Oszkár? Ennél az urnál az a kérdés, méltónak találta-e ő a szerajevói gyilkosokat arra, hogy a magyarországi szabadkőmüvesek lapjában szárnyai alá vegye őket? Mi megirtuk, melyik számban tette. Ezzel az ügy is — de Jászi Oszkár és a Világ is el van intézve. Ady elintézését pedig most folytatja a jó izlés — ehhez igazán semmi köze Szerajevónak és páholyának.

És hogy a felebaráti szeretet krisztusi parancsot a szabadkőmüvesség juttatja diadalra! Risum teneatis amici! Szépen juttatták diadalra! Apácák üldözésével, iskolák bezárásával és hogy csak a legutóbbi diadalnál maradjunk: Olaszország hitszegésével. Talán azt csak nem méltóztatik tagadni, hogy a világ legaljasabb áruiása, Olaszország orvtámadása az olasz szabadkőmüvesség müve volt? Hiszen ezt a budapesti nagy páholy is elismerte. Ez is a szabadkőmüves felebaráti szeretet diadala!

Ez volt az orvtámadás: a mit Olaszország egyenesen szabadkőmüves bujtogatásra elkövetett ellenünk. Tessék máskor ügyelni, milyen alkalommal használják az orvtámadás szót.

A mi cikkünk nyiltan beszélt. Azt mondta, hogy a szerajevói merénylők egynek kivételével szabadkőmüvesek voltak. Ha a főmester tv ∴ erre érdemlegesen akart válaszolni, csak egy válasz volt képzelhető: hogy szerinte a szerajevói merénylők nem voltak szabadkőmüvesek. Ezt az érdemes főmester nem válaszolta, mert nem válaszolhatta. Akkor pedig — megsugjuk — mégis csak jobb lett volna ez egy esetben egy kukkot sem mondania.

Eltávozik a katonai parancsnokság Nagyváradról.

Még a nyár közepén helyeztetett Nagyváradra a *Hayek* altábornagy parancsnoksága alatt álló katonai parancsnokság. Azóta itt állomásozott a parancsnokság és a hozzája tartozó önkéntes iskola. Felsőbb rendelkezésre most a katonai parancsnokság más állomásra helyeztetett át s a csapatok pár nap alatt elhagyják Nagyváradot.

A parancsnokság itt tartózkodása alatt ugy a város hatósága, mint különösen a városi kafnaoügyosztály előzékenyen jártak el a katonai parancsnoksággal szemben s különösen *Eleméry* Ferenc tanácsnok és *Báthory* László fogalmazó készséges előzékenységgel igyekeztek a parancsnokság itt tartózkodását megkönnyiteni.

A parancsnokság távozása alkalmából a városnál tapasztalt jóindulatu támogatásért és előzékenységét *Hayek* altábornagy a következő köszönő levelet intézte *Rimler* Károly polgármesterhez:

Nagyságos Polgármester Ur!

A katonai parancsnokságnak Nagyváradról való áthelyezése alkalmából kérem, sziveskedjék Nagyvárad város tanácsának és különösen a katonai tanácsnoknak a katonai parancsnokság ittléte alatt tanusitott önfeláldozó tevékenységeiért a legnagyobb szolgálat nevében köszönetemet kifejezni.

Hayek
altábornagy.

A Kath. Népszövetség második háborus ünnepélye.

Pálffy Béla Nagyváradon.

Vasárnap ismét a Katholikus Népszövetség ünnepélye volt a nap eseménye; *Pálffy* Béla szeniális szónok tartott két előadást Nagyváradon, mindkét előadással maradandó hatást keltve.

Délelőtt.

D. e. 11 órakor a Kath. Kör. Szent László termében a katholikus szervezetek vezetői tartottak értekezletet; ezen *Pálffy* Béla „Saul az apostolok közt" cimmel tartott előadást. A rendkivül mélyen szántó előadásnak csak vázlatát adhatjuk; Pálffy Béla gyönyörü előadó képessége, költői ékesszólása feledhetlen eseménynyé tették est az elmélkedést azok előtt, a kik hallgathatták.

Beszédét a Szent Pál jelenésével kezdi, aki még mint keresztényüldöző Saul Damaszkuszba igyekezett és ekkor utközben nagy fényesség sujtván le, az égből pedig a következő szózatot hallotta zengeni: „Saul, Saul, miért üldözöl engemet!" Saul megvakult, hogy aztán megnyiljon a szeme Krisztus igazsága számára is s az isteni szózat következtében átszellemülve Krisztus szolgálatába állott s mint Krisztus apostola felvette a Pál nevet. Ilyen átváltozáson sokan, nagyon sokan mennek keresztül.

Az előadó, mint Isten szolgája arra van hivatva, hogy az embereket Istenhez vezesse, hogy a Saulokból Pált csináljon. Ez a szent hivatás vezette, mikor az egyik alföldi magyar község papja lett. Nagyon nehezen tudott beleilleszkedni ebbe a társadalomba s szinte ugy érezte, hogy hivatását nem tudja teljesiteni.

Hivei jó magyar nép volt, azonban az anyagiság nagyon lenyügözte őket. Náluk a házasság nem két szív összeolvadása, hanem csupán két barázda egyesitése. Egyedüli céljuk a házasságban is csak az, hogy a földek egyesüljenek, ne pedig apró darabokra szakadozzanak. A templomba sem azért mennek, mintha a szent mise vonzaná őket, csupán a szép prédikáció hallgatása miatt Azonban a prédikáció sem hat kellően reájuk, meghallgatják és folytatják a régi életmódot. Csak a földet kaparják és csupán az érdekli őket.

Mert az ember ugy van, hogy Istent csak a bajban hivja magához. Mint a gyermek, aki nem hallgat az anyja szavára, csak mikor baja esik Akkor anyjához fut és megenyhül fájdalma, ha az szeliden megsimogatja fejét. Igy a háborunak kellett jönni, hogy hiveit Istenhez vonzza. Emberi szinte versenyeznek a munkában, de azért is versenyeznek, hogy mely tud többet segiteni embertársain, a harctéren levő barcosokon. És a kis község az utolsó hadikölcsön alkalmával 800,000 koronát jegyzett. A Saul átváltozott, a Saulból Pál lett.

Különösen sokat kell törődni a gyermekek nevelésével. A gyermek egy fejlődő lélek. Ezt kell tekinteni bennük s nem szépségüket diesérni. Nem becézgetni kell őket, hanem összetenni kis kezüket, a vallás szellemében nevelni; akkor nem Saul, hanem Pál lesz belőlük.

Különös hivatásának tartja, hogy a lelki szeretetet ébressze fel az emberek szivében. Minden lélek azt az egy kérdést hallja: „Miért üldöztél idáig engem?" Eljön majd Krisztus országa és azok, akik idáig gyülölték, ezekután imádattal borulnak Krisztus elé. A kongregációnak éppen az a hivatása, hogy tagjai előtt nincs kicsi, nincs nagy, nem ismer ellenséget, nem ismer barátot, aki Krisztust üldözi az nem előtte nem Néró, hanem csak Saul, akiből még Pál is válhat. Szerve, ha beszédjének legalább az az eredménye, hogy egy Saulból egy Pált váltson meg.

A hallgatóság áhitatos figyelemmel hallgatta a gyönyörü beszédet. Utána élénk eszmecsere következett, melyben megbeszélték annak módozatait, hogyan vigyük ki a Nagyváradon olyan gyönyörüen virágzó katholikus akciókat az egész egyházmegyébe? Ez volna a Pálffy beszédjében foglalt gyönyörü gondolat gyakorlati megvalósitása minél szélesebb körben; minél több Sault Pállá tenni. Pálffy e téren pompás gyakorlati utmutatásokat adott, szellemes megjegyzésekkel vázolta a helyzetet és adott kitünő tanácsokat. Az értekezlet eredményeként a nagyváradi szervezetek előkészitik a vidékkel való kapcsolatot s ez irányban a háboru után élénk tevékenység fog megindulni.

A délutáni háborus ünnepély.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezetének minden ünnepélye ujabb tanuságát adja, hogy ez az aránylag még fiatal szervezet hatalmas tért hóditott a nagyváradi keresztény társadalomban s gyors léptekkel viszi előbbre a keresztény hitélet fejlődését.

A népszövetség vasárnap tartott második háborus délutánja olyan óriási tábort vonzott a Katholikus Kör Szent László-termébe, amelyhez hasonlót még ritkán láttunk Nagyváradon. Közel 3000-en jöttek össze az ünnepélyre s a jelenvoltak között képviselve volt városunk minden társadalmi rétege.

Az első sorokban láttuk: a Bozóky-családot, dr Karácsonyi János, dr Vuchkics Gyula, Szirmay L. Árpád, Brém Lőrinc kanonokokat, Imrik S. Zoltán, dr Némethy Gyula tb. kanonokokat, dr Mazurek Gyula p. titkárt, Németh István kir. tan., pénzügyigazgatót, Szalay János ny. posta-távirda számtanácsost, dr Lestyán Endre plébánost, dr Stokker Józsefet, Gálffy Sándor reálisk. hittanárt stb.

Az ünnepélyt az Orsolya-zárda énekkara nyitotta meg *Schubert*: Mindent hazám teérted gyönyörü dalával. A darab pompás előadása méltó volt a nagy zeneszerző remekéhez. A közönség élénk tapsa jelezte a tetszést és elismerést, amelyet az énekkar aratott.

Ezután *Polgár* Mariska, a Szigligeti-szinház bájos fiatal müvésznője lépett a dobogóra s előbb Ábrányinak ismert kedves dalát: *A kis savoyard fiu t*, asután *Krűger* Aladár megkapóan szép *Itélet* c. költeményét szavalta el közvetlenséggel, igaz érzéssel, müvészi tökéllyel. Ki is jutott a tapsból bőven ugy az előadó müvésznőnek, mint a jelenlevő szerzőnek, A rendezőség szép csokorral ajándékozta meg a müvésznőt.

Szalay Elemér joghallgató Kjerulf: Berceuse és Grieg: Au printemps c. darabjait játszotta zongorán, brilliáns technikával. Az ifju mint kész müvész adta elő a kiváló zenemüveket. Jól megérdemelt tapsokkal adózott a közönség a müvészi játékért.

Szünni nem akaró tapsorkán zugott fel a teremben, mikor az ünnepi szónok: *Pálffy* Béla gyomai plébános, a nagyváradi közönség régi kedves ismerőse az előadói asztalhoz lépett. „Uj nemzeti szin születik a vilálagra" cim alatt tartotta meg nagyszabásu, gyönyörü beszédét, amely teljesen lekötötte az ezrekre menő hallgatóság figyelmét. A szebbnél szebb gondolatokban bővelkedő, eszmékben gazdag, lángoló hazaszeretettől csillogó remek beszéd minden mondata a szivekbe talált s nem egy gyönyörü részlete forró könnyeket sajtolt a szemekbe. A szép szónoklatot kivonatban lapunk élén közöljük.

A lecsendesült taps után az Orsolya-zárda énekkara nemzeti imádságunkat: Kölcsey Hymnuszát énekelte, amelyet az énekkarral együtt, állva hallgatott végig az óriási közönség.

Befejezésül dr *Papp* Károly felolvasta a szerkesztőségünkhöz éppen az ünnepély közben érkezett táviratot Novibazár és Prisztina elfoglalásáról, a távirat felolvasását viharos tapsokkal fogadták. Igy értesült a közönség első sorban a Tiszántúl táviratából legujabb győzelmeinkről.

Ezzél véget ért a szép ünnepély.

*

Bár az ünnepélyen nem volt beléptidij, önkéntes adakozásokból tekintélyes összeg gyült be, amelyből 20 százalék Nagyváradfalva templomának felépitésére fordittatik. Az összeghez járultak: dr Karácsonyi János 10 K, Szirmay L. Árpád 10 K, Peszeky Ferenc 4 K-val.

Hol kezelhetik az örökösök a pénzhagyatékot?

A miniszter döntése.

Évek óta huzódó ügyben döntött ma a belügyminiszter. Az ügy elég érdekes és minden tekintetben érdemes volt arra, hogy a legmagasabb fórum döntését kérje ki a vármegye. A nevezetes ügy még 1912-ben kezdődött, mikor Tenkén meghalt *Kiss* Mózes dusgazdag gazdálkodó. Kiss minden ingatlan vagyona mellett még betéti könyvet is hagyományozott két gyermekére.

A betéti könyvek összesen 61480 koronáról szólottak. A pénz Tenkén a Bihoreána takarékpénztár fiókjában volt gyümölcsözőleg elhelyezve.

Kiss Mózes a takarékpénztárral állandó összeköttetésben lévén, végrendeletileg meghagyta, hogy halála után a pénz továbbra is a tenkei takarékpénztárban kezelendő.

A hagyaték annak rendje és módja szerint ment végig a hagyatéki bíróságokon anélkül, hogy valahol kifogást emeltek volna a végrendelet ellen. Az első akadály az árvaszéknél merült fel. Ide ugyanis azért terjesztették be az ügyet, mert a két örökös kiskoru volt.

Mikor azonban az árvaszék a hagyatékot átvette bekivánta a betéti könyveket is és a hagyaték letárgyalása után utasitotta a tenkei pénzintézeti fiókot, hogy a betétkönyv ellenében fizesse ki a 61480 koronát az árvaszéknek. A pénzintézet azonban kijelentette, hogy neki még az örökhagyóval megállapodása volt arra nézve, hogy a pénzt az ő halála után is ott fogják kezeltetni, ezért a pénz kifizetését megtagadta. Egyben felebbezést nyujtott be az árvaszéki véghatározat ellen is.

Érdekes, hogy az örökhagyó özvegye ugy a maga, mint kiskoru gyermekei nevé-

ben is szintén felebbezést nyujtott be és pedig azért, hogy a pénzt továbbra is az eddigi pénzintézetben kezeljék.

Az ügy a közigazgatási bizottság gyámügyi felebbvitele elé került, ahol mindkét felebbezést elutasitották. *Kiss* Mózesné és a Bihoreána fiókja nem nyugodtak meg a másodfoku határozatban sem, hanem egyenesen a miniszterhez folyamodtak azzal, hogy semmisitsék meg a két első foku hatóságok határozatát.

A miniszter most küldte le az érdekes ügyben a döntést. E szerint a takarékpénztár köteles kifizethi a betéteket, mert a végrendelkező akarata a pénzkezelésre vonatkozólag nem kötelező a jogutódokra nézve. A takarékpénztár kérelme annál is inkább elutasitandó volt, mert az árvaszék gyámpénztári ügykezelése nem engedi meg, hogy a pénzbeli hagyatékok szétforgácsolva kezeltessenek.

A miniszter döntése legközelebb kerül a közigazgatás elé.

Hangverseny a harctéren.

Rendezte a magyar osztrák, német és bolgár hadtestparancsnokságok vigalmi bizottsága.

Harctéren küzdő vitéz négyes honvédeink kedélyhangulatát kedvesen jellemzi az alábbi meghivó, amelyet *Mezey* Mihály második századbeli szakaszvezető küldött a napokban szerkesztőségünknek. Minden sorából kitetszik, hogy katonáink még a háboru borzalmai között sem vesztették el tréfás jókedvüket és hogy mindnyájan tudatában vannak annak, hogy mily nagy világtörténelmi szinjáték győzelmes szereplői lettek.

Meghivó.

A Szerbiába kiránduló magyar népfelkelő honvédbakatársaság által rendezendő halaltánccal egybekötött világraszóló hangversenyre, melyre minden jó hazafi, ép kéz és ép lábu ember, minden 17 éven felüli egészséges, szépreményü fiaival együtt tisztelettel és hazafiu szeretettel meghivatik.

Egyben kéretik a mulatságon csukaszürkében megjelenni. A netalán hiányzó öltözék darabot a magyar királyi pótmagazin e célra berendezett kölcsönbáli ruharaktárából szivesen megkaphatja oly kikötéssel, hogy arra feltétlen vigyázzon és a mulatság végeztével hozza vissza, nehogy véletlen valamiképp kilyukasztassa, aztán abbeli félelmében, hogy megdorgálják érte, a földalá takarassa.

A kirándulás kezdetét veszi 1915. évi október 6 án reggel 3 órakor a Drinán, folytatódik a Száván és a Dunán. A tánc tart az egyik táncos kimerüléséig.

Müsor:

1. Társas átkelés a Duna, Száva és Drina folyók hullámzó tükrén, szemet káprázlató tüzijáték és bájos zeneszó kisérete mellett.

2. Verseny csuszás és kedélyes séta a természet pompája által elő állitott mocsárfürdőben, mely e célra naddal, kákával és sással gyönyörüen föl van ékesitve.

3. Kölcsönös üdvözlet gyönyörü tüzijáték mellett.

4. Halálitánc *Bajonet Tercsitől.* Bájosan lejti a *Timok hadsereg*

5. Az «Őrült«. Szavalja *Karagyorgyevics ur.*

6. Monolog. „Pechvogel.“ Előadja *Pasics* ur.

7, Nagybőgő szóló Houbit« Lacitól, a Kruppgyár remek készitményü nagybőgőjén

8. a) Ugy elmegyek hirt sem hallasz felőlem.

b) Elmennék én, de nem tudom hová. *Énekli a szerb hadsereg.*

A zenét magyar-osztrák, német és bolgár jól szervezett zenekar szolgáltatja, a szivhez szóló hangszerek a hires Manniicher találmánya szerint vannak készitve.

A mulatság kedvezőtlen idő esetén is meglesz tartva, az ég szürke foltos fátyola alatt s a tiszta jövedelemből emlékoszlop lesz emelve a **szerb világraszóló eszmék** sirja felett.

Tisztelettel

magyar osztrák, német és bolgár hadtestparancsnokság vigalmi bizottsága.

Az orosz posta rejtelmei.

Hogy kézbesitik a hadifoglyok leveleit.

A háboru folytán hadifogságba jutott katonáink szomoru sorsán egyedül a hozzátartozóiktól jövő irások enyhitenek valamit s teszik elviselhetővé számukra a fogság keserveit. Mert arról sajnos, talán hiábavaló beszélnünk, hogy milyen borzalmakat rejtegetnek az oroszországi fogolytáborok, hogy sok fogságba került tisztünknek letépték tiszti paroliját és mint közlegénnyel bánnak velük, hogy fizetést alig kapnak valamit s amit kapnának, annak nagyrészét elnyeli a közvetitő tiszturak zsebe s hogy a hazulról küldött pénzből is vagy nem, vagy csak alig látnak valamit.

Már a háboru előtt is ugy ismertük az orosz postát és közigazgatást, mint ahol könnyen lábakel a pénznek. Ezt morális szempontból is megértettük. Mert ebből tényleges és a felfedezés veszélyének még csak a látszatától is ment tőkét lehetett gyüjteni.

De hogy a hadifoglyok leveleit is elsikkasztották, ehhez már nemcsak gazság, de a legnagyobb embertelenség is kell. Mert megfosztják ezáltal fogságukba került katonáinkat attól, ami nekik ott legdrágább a földön, a szülőktől, testvérektől, barátoktól, menyasszonyuktól, az otthon, a hazai föld lehelletétől, amit apró rózsaszinü lapokon küldenek nekik és hiábavaló félelmet, kétségbeesést okoznak az itthoniaknak és azoknak, akik elég szerencsétlenek voltak és fogságukba kerültek.

Egy jellemző számadattal is szolgálunk erre. *Polgár* Mariska szinművésznőnek még a nyáron elfogták a vőlegényét, *Gróf* Lászlót és egy szibériai fogolytaborba deportálták. A művésznő, amint ez az általa vezetett jegyzeteiből kitünik, *idáig 172 levelező-lapot küldött fogságban levő vőlegényének.*

Ebből Gróf László értesitése szerint csak 12 levelező-lapot kapott meg.

A művésznő ötször sürgönyözött neki. Az egyik sürgönyét választ fizetve adta fel. Ez utóbbit vőlegénye nem kapta meg.

De nemcsak a tőlünk küldött levelekkel és táviratokkal bánnak ilyen atyafiságos szeretettel el, hanem a hadifoglyoknak haza irt leveleit is ilyen elbánásban részesitik. Vagy egyáltalán nem továbbitják őket, vagy csak hónapok multán jutnak el azok rendeltetési helyükre.

Szóljon erről az alábbi kis kimutatás. Gróf Lászlónak október 6 ról szóló levelezőlapját menyasszonya e hó 16-án, augusztus 16 ról szóló lapját e hó 18 án és szeptember 20 ról szóló levelezőlapját e hó 20-án kapta kézhez.

Ezek az adatok, azt hisszük, elég szemléltető bizonyitékok arra, hogy nemcsak Magyarország, de az egész müvelt világ megbotránkozását kihivják Oroszország barbár eljárásával szemben, ahol a minden emberi érzésükből kivetkőzött lelkek ugy látszik elfelejtik azt, hogy nemcsak nekünk vannak hadifoglyaink s hogy orosz foglyainkkal szemben mi is élhetnénk hasonló, galád fegyverrel.

De mi ezt nem tesszük meg. Mert mi az orosz foglyokban is meg tudjuk becsülni az embert, aki érezni tud s akinek kétszeresen fáj, hogy hazájától távol, idegen földön kell sinylődnie.

HIREK

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Achatz* Titusz 37. gyalogezredbeli hadnagyot és *Daru* János dr 37. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot a hadiékitményes katonai érdemkereszt III osztályával tüntette ki, *Gáspár* Gyula 37. gyalogezredbeli hadnagyot, dr *Joanovits* György 4. honvédgyalogezredbeli tartalékos főhadnagyot és *Just* Mihály 4. népfelkelő gyalogezredbeli főhadnagyot pedig a legfelsőbb dicsérő elismerésben részesitette. Dr *Moholsky* Károly 70. gyalogezredbeli ezredorvos a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, *Schor* Izidor számvivő altiszt pedig a nagyváradi katonai parancsnokság tábori birósságánál a koronás ezüst érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján.

* **A Katholikus Kör mai vetitő estélye.** A Katholikus Kör mai vetitőestélyén dr *Karácsonyi* János prépostkanonok fog nagyérdekü előadást tartani Przemyslről és az orosz lengyelországi harcokról. Gyönyörü, szines képekben fogja bemutatni az itt lefolyt eseményeket és Przemysl ostromát. A vetitő estély délután 5 órakor fog kezdődni.

* **Kitüntetett tanitóképezdész.** *Szabados* Pál 4. honvédgyalogezredbeli népfelkelő, nagyváradi tanitó az olasz harctérről szerkesztőségünknek küldött levelében irja, hogy *Szabados* János 4. honvédgyalogezredbeli hadapródot, ki még csak az iskola padjaiból került ki a harctérre, vitézségéért az elsőosztályu ezüst vitézségi éremmel tüntették ki

* **Vizsgálat a kórházban.** Biharvármegye közkórházában tegnap ellenőrző vizsgálatot tartott a kórházi választmány kiküldött bizottsága. A bizottságban részt vettek Karácsony János, Száhlender Károly, Mártonffy Bogdán, Balogh Elemér. A bizottság a kórház minden ágazatát megvizsgálta. A pénzkezelés körül egyáltalában semmiféle szabálytalanságst sem találtak. Majd a betegek élelmiszerére vonatkozólag tartottak vizsgálatot, azonban itt sem találtak semmi néven nevezendő kifogásolni valót. Végül az elmekórházat vizsgálták meg, ahol szintén a legteljesebb rendet találták. A tapasztaltak felett a bizottság az igazgató-főorvosnak, *Fráter* Imre dr nak a legnagyobb elismerését nyilvánitotta.

* **Arany vitézségi éremmel kitüntetett zászlós.** Vasárnap délelőtt szép ünnepség szinhelye volt a nagyváradi honvédlaktanya. *Thury* Sándor 4. honvédgyalogezredbeli zászlós mellére tüzték föl az arany vitézségi érmet. Erre a nagy és ritka kitüntetésre Thury Sándor zászlós az ellenséggel szemben tanusitott páratlan vitézségével szolgált rá. Az érmet *Kratochwill* Károly ezredes ezredparancsnok rendkivül meleghangu levél kiséretében küldte el a 4. honvéd gyalogezred pótzászlóalj parancsnokságának. A zászlóaljparancsnokság részéről Szüts Sándor százados adta át a kitüntetést Thury zászlósnak, aki most mint sebesült Nagyváradon tartózkodik. Az átadási ünnepély délelőtt 10 órakor a laktanya udvarán történt, ahol Szüts százados szép beszéd kiséretében tüzte az érmet a hős zászlós mellére. Befejezésül a diszszázad elvonult Thury zászlós előtt.

* **Gyászmise Molnár Lajos lelkiüdvéért.** Az orosz harctéren hősi halált halt munkatársunk, *Molnár* Lajos jogszigorló lelkiüdvéért családja és szerkesztőségünk ma délelőtt 9 órakor gyászmisét szolgáltat a váradolaszi plebánia templomban. A szentmisét lapunk volt felelős szerkesztője, *Molnár* Lajosnak a kath. hirlapirásba bevezetője, dr *Vucskics* Gyula kanonok mondja segédletel.

* **Felülfizetések a tartalékos tiszti-iskola hangversenyén.** A 7-ik hadtest nagyváradi tartalékos tiszti iskola hallgatói által f. hó 13-án rendezett hangverseny alkalmával a következők fizettek felül jótékonycélra, az elesett katonák hátramaradottainak felsegélyezésére:

Gabrielly Lajos kanonok 50, Ifj. Mahler György földnagybirtokos 30, Grócz Béla prépost 20, Diósi Lajosné urnő 20, Bilitz Sándor vezérigazgató 20, Biharmegyei Tüzifaárusitó Részv. Társ. 20, Vucskics Gyula kanonok 10, dr Stan Florián nagyprépost 10, Reismann Mór kir. tanácsos és neje 10, Hiemesch Frigyes az O. M. B. főnöke 10, dr Spett Gyula kanonok 10, Márton Géza 10, Frankl S. József egyéves önkéntes 10, Magyar Ágoston g. kath. hittanár 5, dr Konrád Jenő vezérigazgató 10, Grósz Zsigmond földbirtokos 5, Pásztor Ildéné lapszerkesztő neje 5, dr Zimmer Samu ügyvéd 3, Szokolczy Sándor hadnagy 2, Forniev Hugó tüzér önkéntes 2, N. N. 2. Összesen 264 korona.

* **Honvédek nótája Petárról.** A nagyváradi 4-es honvédek pompás hadi dalai közzül ideirjuk egynek a szövegét; az „Ennek a kis lánynak hosszu a kötője“ dallamára éneklik. A tréfás szöveg a következő:

Petár a szerb király
Háborusdit játszik,
Beleesett egy nagy pocsolyába
Csak a füle látszik.

Piszkáld ki, piszkáld ki,
Piszkáld ki belőle,
Nem piszkálom egye meg a ragya,
Hadd maradjon benne.

* **Egy őrült öngyilkossága.** A tegnapi nap folyamán egy őrült katona, *Fischer* Jakab különös módon vetett véget életének az elmekórházban. Egy őrizetlen pillanatban a társaitól elcsent kenyérbelet erőszakkal a torkába szoritotta, hogy lélegzetét elállitsa. Ez sikerült is neki, ugy hogy az azonnali orvosi segitség sem tudott rajta segiteni, a szerencsétlen elmebeteg kiszenvedett.

* **Adományok.** Egy Ferenc rendi testvér az Ottokár árvaház alap javára 5 koronát és a Váradfalván épitendő templomstáció alapjára 5 koronát adományozott. Özv. Sunger Lajosné 10 K t küldött a harctéren küzdő katonák karácsonyára.

* **Az államsegélyesek figyelmébe.** Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy november 15-től december 15-ig esedékes segélyösszegeiknek folyósitása f. hó 29-én, hétfőn, 30-án, kedden, december hó 1-én, szerdán és 2-án, csütörtökön a tüzoltólaktanyában levő hivatalos helyiségben fog megtartatni. Ez alkalommal mindenkivel tudatom, hogy a rend és fizetések gyorsabbá tétele érdekében a következő sorrendben fogjuk a könyvecskék kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni: november 29-én, hétfőn 1—500 ig, 1001—1500 ig, 3001 től 4000-ig. 30-án, kedden 500 tól 1000 ig, 1500 tól 2000 ig, 4000 től 5000 ig. December 1-én, szerdán 2000-től 2500 ig, 5000-től 6000 ig. 2-án, csütörtökön 2500 tól 3000 ig, 6000 től 6670 ig. Figyelmeztetek minden egyes államsegélyest, hogy a fizetési könyvecskék kizárolag a fent megjelölt sorrendben és a személyazonossági cédulák szinei szerint illetékes pénztársiknál lesznek fizetve és a lakbéreséduláK felmutatása ellenében kiadva. Ennélfogva a most megállapitott sorrendet mindenki saját érdekében tartsa meg és házigazdájának azon két tanu által előttemezett nyilatkozatát, hogy lakbérilletményét pontosan átszolgáltatja, feltétlenül hozza magával. Nagyvárad, 1915 november 23. *Juricskay* Barna, tanácsos.

* **Lehet még hadikölcsönt jegyezni a nagyváradi ipartestületi Hitelszövetkezetnél.** Indokolt felterjesztés alapján a m. kir. pénzügyminiszter ur az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek *III. hadikölcsön* kisérő jegyzékének beküldési határidejét *f. évi november hó 30-ig* engedélyezte. Értesitjük tehát, mindazokat, kik a III. hadikölcsön jegyzésére vonatkozó szándékukat nálunk már bejelentették, avagy még ezentul jegyezni óhajtanak, hogy a készpénz jegyzések intézetünknél f. hó 30 ig elfogadtatnak. *Nagyváradi ipartestületi Hitelszövetkezet*, mint az O. K. H. tagja (Mezey Mihály utca 4. szám.)

* **Pályázat téli ruhák szállitására.** A magyar kir. honvéd központi ruhatár 7616—91—1915. sz. hirdetménye alapján, van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a magyar kir. honvédség részére szükséges tábori szürke szövetek és pedig zubbony, köpeny, köpenybélés és nadrághoz, valamint gyapjukapcák korlátlan mennyiségének szállitására bármely időben benyujtható ajánlatra pályázatot hirdet. Az ajánlatok a magyar kir. honvéd központi ruhatár parancsnokságához (Budapest, X. Elnök-utca 1.) nyujtandók be. Bővebb felvilágositás a kamarai irodában a hivatalos órák alatt (délelőtt 9—12 ig és délután 3—5 ig) nyerhető. Nagyvárad, 1915 november hó 22. A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara: Dr *Moskovits* József, sk., elnök. Dr *Sarkadi* Lajos sk., titkár.

* **Kamarai értesitések.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a ms. és kir. hadügyminiszterium folyó évi november hó második felében az alul irott cikkek szállitásának biztositására pályázatot hirdet 76511. számu átirata alapján és pedig: lovassági felszerelések, különböző ollók, evőeszközök, háti- és különféle zsákok, kefék, bőrzsir, kis és nagy gombok, tük, kapcsok, cérnák, cipész szerszámok, pamut és gyapju téli ruházati cikkek stb. Bővebbet a kamaránál a hivatalos órák alatt lehet megtudni. — A kereskedelemügyi magyar kir. miniszter ur 19868. számu leirata folytán az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy Amerikában Németországon át radio uton küldhető táviratok dijszabályzata a kamaránál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. — A ms. és kir. legénységi köszétkezési kezelőség 1915. decemberhónapra hus, zsir, szalonna és füszerszükségletének biztositására árlejtést hirdet, melyet az érdekeltek tudomására hozzuk. Ajánlat tehető a helyőrség által szükségelendő marha, sertés és juhhusra, növényi és sertés zsirra, dara, liszt, makaróni, levestészta, faró, szilvaiz, dió, bab, borsó, árpagyöngy, cukor, só, paprika, bors, fahéj, köménymag, ecet, olaj, hagyma, zöldség és szemlyemorzsa szállitására. Részletes feltételek a közétkezési kezelőségek irodájában, Vár, 46. szoba tudhatók meg. Zárt irásbeli ajánlatok folyó hó 25-én d. e. 11 óráig adhatók be. Nagyvárad, 1915. november hó 20. A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara: dr *Moskovits* József sk. elnök, dr *Sarkadi* Lajos sk. titkár.

* **A temes-derecskei monte negróiak.** A temes-derecskei téglagyár a háboru előtt több cernagorgot foglalkoztatott. Munka volt elég, tehát jól kerestek a kecskepásztorokból átvedlett munkások. Feltünt azonban az igazgatónak, hogy a különben jóravaló, dolgos munkásai soha egy megveszekedett maravédit sem küldenek haza. De az sem kerülte el figyelmét, hogy időközönként a sziklás országból meg-meg érkezik egy-két idősebb montegrói asszony és rövidesen hazautaznak a kecskatejtől folyó (ha ugyan folyó!) hazájukba. Megkérdezte hát legöregebb montenegrói munkását, hogy miféle ok inditja a hazájukbeli asszonyokat — hozzá még vén asszonyokat! — az időszakonkénti látogatásra? No mert hát holmi szerelmi ügyek lebonyolitása, — tisztelet a gyengébb nemnek! — kizártnak látszott. Megvakarta fejét az öreg és sunyi, ravasz mosollyal felelte:

— Hja, uram, pénzt visznek haza az asszonyok. Pénzecskét. Szép ezüst koronácskákat . . . Jó pénzt . . .

— Hát aztán nem könnyebb a pénzt utalványon hazaküldeni, öreg? Megspórolhatnátok az asszonyotok utiköltségét.

Még kajánabbul mosolyog az öreg.

— Tudod uram, azt mi nagyon jól tudjuk, hogy a ti postátok lelkiismeretesen elküldi a pénzt és az pontosan, hiány nélkül meg is érkezik Cettinjébe. De a megérkezett utalványokat be kell terjeszteni a postaföminiszternek, aki aztán jelentést tesz a „Nagy sas“-nak a küldemények minemüségéről és aztán . . .: no, ugyis tudod, hogy mi patriarchális életet élünk . . . Igy biztosabb . . .

* **Népmozgalmi adatok.** A nagyváradi állami anyakönyvi hivatalban november 14-től 20-ig a következő bejegyzések történtek: *Eljegyzések*: Fekete Lajos és Szilágyi Gizella, Beer Jakab és Bock Margit. *Házasságok*: Berg Márton és Faur Terézia, Erdélyi Béla és Lichtenstein Erzsébet, Csősz Sebők és Bala Mária, Perjési László és Sorban Zsuzsánna, Vásári Sándor és Szabó Vilma, Erdei Sándor és Luczás Zsuzsánna, Gergeles Tivadar és Tokár Mária. — *Halálozások*: özv. Szabó Józsefné 78 éves, özv. Draskovics Pálné 89 éves, özv. Reinitz Sámuelné 70 éves, Bodis Miklós 52 éves, özv. Gyulaffy Antalné 83 éves, Berger Sámuelné 40 éves, özv. Murvai Józsefné 63 éves, Sas Ilona 4 éves, Francz József 22 éves, özv. Székely Mihályné 22 éves, özv. Teleki Gyuláné 69 éves, Onea István 8 hónapos, Szilágyi Györgyné 32 éves, Davanzó Gergely 85 éves, Juhász Irén 8 hónapos, Erdei Ilona 17 hónapos, Kovács Imre 73 éves, Széplaki István 57 éves, Haragos Erzsébet 37 éves. Születés bejegyeztetett: 20.

* Három liter **Családi rumot** készithet bárki pár perez alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Családi rum** vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 3·20. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1·20. Kapható Farkas István „Apolló" drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

* **Házvezetőnőnek** ajánlkozik plebániára, egy uri árvaleány, aki a külső és belső gazdaságban jártassággal bir. A főzést teljesen érti. Czime: a kiadóhivatalban megtudható.

* **Értesítés.** A Polgári Takarékpénztár értesiti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátásu hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

* **Inteligens** róm. kath. vallásu komoly asszony **házvezetőnői** állás keres címe megtudható a kiadóhivatalban.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle **hurut-szeletkét**. Ára K. —·60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02

* **Inteligens keresztény családnál** keresek egy **butorozott szobát** december elsejére, esetleg teljes ellátással. Cim a kiadóhivatalban.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

* **Hogyha megállnak a vonatok.** Az utasoknál főleg katonaságnál töltetlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált te- és tejpor, csokoládé, szardinia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány téle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletem a napokban megnyilik, kapható u. m. Sóshering, osszé, filló, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Télire tea vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborszesz 56 fillér. *Vigyázat!* Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth-utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefon sz. 635.

SZINHÁZ

Heti műsor.

Kedden: Hoffmann meséi. (Babics Vilma felléptével)

Szerdán: Traviata. (Babics Vilma felléptével)

Csütörtökön délután (első ifjusági előadás:) Cigánybáró.

Csütörtökön este: Éva. (Babics Vilma felléptével.)

Pénteken: Évike. (Bemutató.)

Szombaton: Évike.

Vasárnap délután: Szibil.

Este; Mozitünder.

—

Babics Vilma vendégjátékai.

Hoffmann meséi. — Traviata. — Éva.

A mai nappal kezdi meg három estére terjedő vendégjátékát *Babics* Vilma, a Nap opera volt jeles, fiatal müvésznője, aki hozzánk Kolozsvárról érkezett, ahol vendégjátékaival a legnagyobb sikert aratta.

Babics Vilma ma este a Hoffmann meséi hármas női szerepében lép fel, amelyben már Nagyváradon is jelentékeny sikert aratott és akkor a kritika egyhangu véleménye a legnagyobb elismeréssel adózott az értékes, fiatal müvésznőnek.

Szerdán este a Traviata (Tévedt nő) Gauthier Margitját énekli Babics Vilma, aki ebben a szerepében nemcsak finom énektudásával hat, hanem játékkészségének drámai ereje is pompás érvényesülésre talál alkalmat.

Babics Vilma vendégszereplésének harmadik estéjén Lehár kiváló szépségü operettjében, a Nagyváradon különösen kedvelt Évában lép fel, amelynek cimszerepét játsza.

A közönség a fiatal müvésznő mindhárom vendégfellépte iránt a legélénkebb érdeklődést tanusitja.

—

A Cigányprimás reprize. Vasárnap este a Cigányprimást ujitotta fel a szi[illegible] társulat. Uj volt előttünk szerepében *Komáromy* Gizi és *Perényi* Kálmán, ki most mint tenor bonvivant mutatkozott be. Mindketten megérdemelt, meleg tapsokat kaptak, s *Komáromy* ismételten bebizonyitotta, hogy terjedelmes koloraturájával erőssége lett énekesnőink gárdájának. Perényi mindvégig szépen énekelt, jól játszott s e szerepkörben még szép sikereket arathat. Elsőrangu volt Sz. *Zsigmondy* Anna és *Leővey*. *Farkas* és *Tompa* főkép kiapadhatatlan humorukkal hatottak. Kis szerepében szépen énekelt *Békefi*. (*B. B. Z*)

Évike. Egy nagyváradról elszármazott és azóta sasszárnyakon emelkedett fiatal urileány, az azóta müvésznővé fejlődött Fényes Annuska nevéhez a Magyar Szinház legutóbbi vigjáték ujdonságának, az Évikének a sikere és igy csak természetes, hogy a nagyváradi közönség kétszeres érdeklődéssel és várakozással tekint a bájos vigjáték csütörtöki bemutatója elé. A Szigligeti szinház vigjáték együttese legnagyobb ambicióval készül a premierre, amely alkalommal Évikét Polgár Mariska fogja játszani. A nagyváradi szinházi közönségnek egyik legkedvencebb müvésznője Polgár Mariska, aki a csütörtöki bemutatón ismét egyéniségének olyannyira megfelelő roppant kedves leányszerephez jut. A darab az egész vigjáték ensemblét foglalkoztatja, amelynek tagjai közül Fodor Ella elsőrangu szerepet játszik.

Legujabb táviratok.

Görögország és az antant követelései.

Budapest, nov. 22. (Saját tud) Athénből jelentik: Görögország tiltakozni fog az antant követelései ellen. A hangulat izgatott. A döntés küszöbön áll.

Az antant megelégszik Görögország semlegességével.

Budapest, november 22. (Saját tud.) Athénből jelentik: A francia követ nyilatkozatában kijelenti, hogy Görögország számithat a négyesszövetség jóakaratára, ha semlegességét továbbra is megtartja.

Az uj nisi metropolita.

Budapest, november 22 (Saját tud) Szófiából hivatalosan közlik, hogy Monsignore Varlaamot Nis ideiglenes metropolitájává kineveztek.

Anglia hadmüveleti alapot kér Görögországtól.

Budapest, november 22. (Saját tud) Athénből az Embros jelenti:

Anglia követeli Görögországtól, hogy görög területet használhasson fel hadmüveleti alapul, hogy oda visszavonulhasson, szervezkedhessék és a központi hatalmak ellen támadólag léphessen fel.

A cár Odesszában.

Budapest. november 22. (Saját tud.) Koppenhágából jelentik: Goremykin és Szaszanov a cár parancsára a főhadiszállásra utaztak, hogy a belügyi és külügyi helyzetről jelentést tegyenek.

A cár a trónörökössel Odesszába érkezett.

Olaszország nem köt külön békét.

Budapest, november 22. (Saját tud.) Rómából jelentik:

Olaszország aláirta az egyezményt, mely szerint különbékét nem köt.

Kitchener reggelije.

Budapest, november 22. (Saját tud.) Athénből jelentik: Az olasz követ és Skudalisz nem vett részt Kitchener részére a francia nagykövet által adott reggelin.

A finnek kényszersorozása

Budapest, november 22 (Saját tud.) Kopenhágából jelentik, hogy a cár titkos rendeletet irt alá az összes védképes finneknek a tizennyolcadik évüktől való kényszersorozásáról.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Árverési hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy közbenjöttöm mellett a folyó hó 29. napján, délelőtt 9 órától kezdődőleg a „Fancsika" pusztán (Vasut állomás Nagytóti) 14.400 korona értékü lovak, 44.400 korona értékü ökrök és bivalyok, 28.110 korona értékü birkák, kosok és toklyók, 23.680 korona értékü sertések és 106.923 korona 50 fillér értékü különböző gazdasági felszerelések és eszközök fognak csoportonként és szükség esetén az itt felsorolt kikiáltási árak s illetve becsárakon alól is nyilvános árverésen eladatni.

Árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási árak 10 %-át árvereltető kezéhez készpénzben bánatpénz gyanánt letenni.

Árverési vevők kötelesek a vételárat készpénzben árvereltető kezéhez azonnal lefizetni s ennek ellenében a megvett és haladéktalanul elszállitandó jószágok és egyéb ingóságok részökre azonnal át fognak adatni, kötelesek végül árverési vevők a vételi illetéket (III-ik fokozat) ugyancsak készpénzben eljáró királyi közjegyző kezéhez nyomban leróni.

Kelt Nagyváradon, 1915. évi november hó 22-én.

Kállai Salamon,

mint Doctor Örley György nagyváradi királyi közjegyzőnek, a debreczeni közjegyzői kamara 263/912 szám. rendelvényével kinevezett helyettese

Nagyváradi fióküzletek:
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradi fióküzletek:
Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.

fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes naggobb városaiban.

Nagyvárad város tanácsa.

38726—1915 szám.

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy a m. kir. honvédelmi minister ur 1915. évi november 11-én kelt 242790—1915 számu körrendeletével a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 36 §-a és az 1914 évi L. t. c. 17 §-a alapján a következőket rendelte:

1 § A kit a hatóság a törvény értelmében személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelez, az a hatóság rendelkezésének az abban megszabott módon és időben pontosan eleget tenni köteles és az alól a kötelezettnek szökéssel, elrejtőzéssel, fondorlattal vagy bármi egyéb módon magát jogosulatlanul kivonnia vagy azt megkisérelnie nem szabad.

2. §. Oly tárgyat a mely a törvény értelmében hadiszolgáltatásként igénybevehető, az átengedési kötelesség kijátszása végett elrejteni, eltitkolni, használhatatlanná tenni vagy az átengedésre kötelező hatósági rendelkezés vétele után őrzésének rendes helyéről eltávolitani nem szabad.

A hadiszolgáltatás tárgyának a hatóság vagy közvetlenül a katonaság által való elvitelét, birtokba vagy használatba vételét a kötelezett ellenszegülés nélkül türni köteles.

3. §. Aki a jelen rendelet rendelkezését megszegi, az amennyiben cselekménye sulyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914 M. t. c. 17 §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanily büntetés alá esik az is, aki mást a jelen rendelet rendelkezéseinek megszegésére szándékosan reábir vagy reábirni törekszik.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbiróságnak, a székesfővárosi államrendőrség müködési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horváth-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

4. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

A fentebb közölt miniszteri körrendelet folytán figyelmeztetem mindazokat, a kik a hatóság által személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelezettetnek, (katonai célokra igénybevett munkásokat, fuvarosokat, a hadiszolgáltatási törvény alapján igénybe vett ingatlanok tulajdonosait etc.) hogy ezen kötelezettségeiknek a jelenlegi viszonyok között mindenek előtt álló cél: a haderő érdekében feltétlenül és pontosan tegyenek eleget, mert ellenesetben a kihágást elkövető egyénnel szemben a kihágási büntető eljárás meg fog indittatni.

Nagyvárad, 1915 november 17.

Rimler Károly
polgármester.

500 v. 600 darab
KARÁCSONYFÁT
1., 2 és 3 méteres nagyságban megvételre keresek
Antalfy József
könyvkereskedő.
Debrecen, Szent Anna-utca. 13.
ahová az ajánlatok kéretnek.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelep-utca 3. szám alatti ingatlannak (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kiadó lokások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékná.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.